

NVE

Čielggadanprográmma: Boazodoallu

- Čoahkkáigeassit máhtu ja dutkama
 - Galgá ráhkaduvvot oanehis čoahkkáigeassu das makkár máhttu dál lea fápmojohtasiid ja bohccuid birra, dán oktavuodas maiddá makkár vejolaš vásáhusat guovllu boazodolliin, geaidda doaibma čuohcá njuolga, leat otná fápmojohtasiiguin.
- Čilget boazodoalu areálageavaheami
 - Boazodoalu areálageavaheapmi olles jahkeáigodaga čađa galgá čilgejuvvot. Deattuhuvvo ahte galgá čilget guovlluid ja doaimmaid mat leat ávccá dehálaččat orohahkii. Orohaga doaibmabidjoguovllu geavaheapmi galgá erenoamážit čilgejuvvot, ja boazodoallobeliid árvvut areálaid dáfus mat váikkuhuvvojit galget čalmmustahttojuvvot.
 - Areálageavaheami čilgehus galgá ee. vižžojuvvot guoskevaš orohagaid areálageavahankárttas ja orohatpláνας, ja dievasmahttojuvvot njuolggo gulahallamiin guoskevaš boazodoallobeliiguin.
 - Báikkálaš, vásáhusvuđot ja árbevirolaš máhttu galgá árvvoštallojuvvot ovtta eará duodaštusaiguin.
 - Áigodatguohtumat, guottetbáikkít, johtingeainnut ja dehálaš boazodoallorusttegat galget čájehuvvot kárttas ovtta doaibmabijui.
 - Galgá kommenterejuvvot jus doaibmadilálašvuđat leat rievdan easka ládje ja dát oalle sihkkarit boahtá dálkkádatrievdamiin mat leat juo dáhpuhuvvan.
- Árvvoštallat váikkuheami
 - Galgá čilget ja árvvoštallat movt fápmojođas, transformáhtorstašuvnnat, goallorusttegat ja infrastruktuvra nugo ráhkkananbáikkít, geainnut jna. sáhttet njuolga váikkuhit dan movt boazodoallu geavaha guovlu, ee. hehttehusaid, rieja ja lassáneaddji johtolaga bokte, vejolaš áibmohehttehusaid bokte go čohkke ealu helikopteriin dahje eará doaibmahehttehusaid bokte. Čilgehus galgá gokčat huksen- ja doaibmadási.
 - Njuolggo guohtunmassimat fápmojohtasa geažil galget čilgejuvvot ja kvantifiserejuvvot.
 - Galgá čilgejuvvot erenoamážit movt johtingeainnut guoskkahuvvojit.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- Váikkuhusaid árvvoštallamis galget leat mielde eahpenjuolggo váikkuhusaid bajitdási árvvoštallamat, maiddái daid areálaid dáfus mat geavahuvvojit eará osiin jagis, doaibmamálla riev dama geažil, eanet guohtundeattu geažil dahje sullasaččaid geažil.
- Vejolaš lassiváikkuhusat lagas orohagaide/siiddaide, nu go stuorát mastadanvárra, galget čilgejuvvot ja árvvoštallojuvvot.
- Árvvoštallat oppalaš váikkuhusaid
 - Galgá addojuvvot oppalašgovva eará dálá ja plánejuvvon doaibmabijuin seamma guovllus mat leat áigeguovdil boazodollui.
 - Nu go čilgejuvvon kap. 6.1 (čuokkis 12), de galgá čilget váikkuhusaid doaibmabijuin dahje plánain orohaga siskkobealde mat leat juo čadahuvvon, mearriduvvon dahje dohkkehuvvon, mat váikkuhit doibmii, ja dat galget leat oassin mearriduvvon váikkuhusdásis. Lea maiddái presiserejuvvon (čuokkis 13) ahte dasa lassin galgá árvvoštallat ollislaš váikkuhusaid, masa maiddái gullet dárkileappot spesifiserejuvvon doaibmabijut mat eai leat mearriduvvon/dohkkehuvvon go čielggadanprográmma mearriduvvo.
 - Eará noadit mat váikkuhit boazodoalu ollislaš dili, nugo nuppástuvvan boraspiredilli, galget čilgejuvvot.
 - Vuordámušat ja eahpesihkarvuohta boahhteáiggi dálkkádatrievdamiid ektui, dán oktavuođas maiddái váikkuhusat guohtumiid ja guohtungeavaheami, galget erenoamážit digaštallojuvvot erenoamážit.
 - Dasa lassin galgá árvvoštallat dearvvašvuodabeavttuid daidda boazodoalloovttadagaide madda doaibmabidju guoská njuolga. Árvvoštallamat galget čujuhit stuorát álbmotvuodustuvvon dutkamušaide nugo SAMINOR 1, 2 ja 3. Váikkuhusat mánáide ja nuoraide boazodoalus galget árvvoštallojuvvot. Árvvoštallan ii galgga leat mielde boazodoallo-fáttá mearriduvvon váikkuhusdásis.
- Árvvoštallat ja čilget váidudeaddji doaibmabijuid
 - Váidudeaddji doaibmabijut boazodoalu várás galget čilgejuvvot ja árvvoštallojuvvot, oktan vejolaš dálkkádatheivehandaibmabijuiguin.
 - Doaibmabijut galget leat digaštallojuvvon ja árvvoštallojuvvon guoskevaš doaluiguin. Jus bohtet evttohusat váidudeaddji doaibmabijuide mat spiehkastit árbevirolaš johtti boazodoalus, de galgá boahtit hui čielgasit ovdan movt guoskevaš boazodoallobalit árvvoštallet dan.

Metoda/čadaheapmi

- Árvu ja váikkuhusat galget systematiserejuvvot dan Stáhta geaidnodoaimmahaga giehtagirjji V712 veršuvna vuodul mii gusto go váikkuhusčielggadeapmi álggahuvvo (p.t. veršuvna 2021).
- Čielggadeapmi galgá dahkkojuvvot dieđuid vuodul mat juo gávdnojit guohtun-, guottet-, bálganbáikkiid, johtingeainnuid, lassiguovlluid, geavahanviidodagaid jna. birra. ja máhtu

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vuodul mii juo gávdno fápmojohtasiid ja boazodoalu birra, geahčademiid ja njuolggogulahallama lassin guoskevaš boazodoalloovttadagaiguin.

- Doaibmaálggaheaddji galgá ásahit vuogádatlaš ovttasbarggu boazoealáhusain váikkuhusčielggademiid oktavuodas. Dát miellddisbuktá ahte doaibmaálggaheaddji árrat váldá oktavuoda guoskevaš boazodoallobeliiguin, ja láhčá dili njuolggogulahallamii sin ja fágačielggadeddjiid gaskka.
- Ovttaskas siida galgá válđojuvvot fárrui, minddar go lea ovttaoaivilvuolta das ahte orohat dat galgá duostut sin beroštumiid ollásit. Jus doaibmabidju čuohtá ovttaskas vuoigatvuodalažžii siiddas erenoamáš garrasit, de galgá dát leat mielde árvvoštallamis.
- Boazodoallobeastit maidda doaibma čuohtá eahtpenjuolga, galget válđojuvvot fárrui konkreetta árvvoštallama vuodul. Galgá čielgejuvvot lea go árvvoštallojuvvon, ja movt lea árvvoštallojuvvon.
- Galgá váldit oktavuoda Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddjiin gulahallan dihte guovllu váldohástalusaid birra.
- Guoskevaš boazodoallobeastit galget oazžut duohta vejolašvuoda oassálastit čielggadanbarggus. Gulahallama, áigegeavaheami ja áigemiid doallama bargovuohki čoahtkemiid, didoštallamiid ja kvalitehtasihtkarastimiid oktavuodas galgá čielggaduvvot guoskevaš boazodoallobeliiguin árrat proseassas.
- Eaktuduvvo ahte doaibmaálggaheaddji addá boazodolliide vejolašvuoda searvat čielggadanbargui dan bokte ahte gokčá sin dárbbalaš goluid.
- Fágačielggadeaddjis galgá leat boazodoallofágalaš gelbbolašvuolta ja galgá máhttit davvisámegiela dan made bures ahte ipmirda báikenamaid ja áigeguovdilis boazodoalloahpagiid, ja ferte máhttit čatnat dán máhtu vuogádahkii. Molssaeaktun galgá fágačielggadeaddji bivdit veahki dulkkas dahje eará sámegielaht olbmoss geas lea relevantta boazodoallohárjáneapmi
- Boazodoalu váikkuhusčielggadeapmi ii galgga gárvvistuvvot ovdal go guoskevaš boazodoallobeastit leat beassan geahčadit ja buktit mearkkašumiid daidda osiide main sii leat leamaš mielde. Áigemeahtti buktit máhtahemiid galgá leat unnimusat golbma vahkku ja galgá leat heivehuvvon áigodagaid ektui go boazodolliin lea stuora bargonoahtti, nu go lea sohppojuvvon ovttasbargovugiid dáfuš.
- Jus boazodoallobeastit eai leat ovttaoaivilis čielggadeddjiin das movt doaibmabidju váikkuha boazodollii, de galgá dat bohttit čielgasit ovdan čielggadeamiš.
- Jus váikkuhusčielggadus leat stuora spiehkastagat gustovaš areálageavahankáhtta ektui, de galgá káhtadieđuid juohkit guoskevaš orohagain (mas lea ovddasvástáduš ohtasmahttit káhttaid Eanadoallohtdirektorahtta mearriduvvon prosedyraid mielde).
- Boazodoalločielggadeapmi galgá maiddá váldit vuodu relevantta čielggademiid relevantta dieđuin nu go (sámi) kulturmuihtuin ja kulturbirrasis, areálageavaheamiš, olgunastimis, sámi kulturdoaimmaheamiš ja árbevirolaš meahčasteamiš.